

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวคิดของคณะกรรมการบริหาร
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา: ข้อเสนอ ข้อขัดแย้งและข้อยุติ

ผู้เขียน

นางสาวชุตินา วงษ์เขียด

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร พงษ์วาท ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สมโชค อ่องสกุล กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด หลักการ และการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) ตลอดจนข้อเสนอ ข้อขัดแย้ง และข้อยุติต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้ดำเนินงานตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ทุกประการ โดยได้จัดทำข้อเสนอตามบทบัญญัติในหมวด 5 เรื่อง การจัดโครงสร้าง องค์กร และการแบ่งส่วนงาน หมวด 7 เรื่อง การจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และหมวด 8 เรื่อง การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การร่างกฎหมายและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในหมวด 5 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้เสนอให้มีการจัดโครงสร้างองค์กรภายในระบบราชการ 5 องค์กร ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม แต่กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอให้ยังคงมีกรมการศาสนาและกรมศิลปากร ที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวง และให้งานด้านอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักอีกองค์กรหนึ่ง ซึ่งภายหลังได้ข้อยุติ คือ

1) แยกงานด้านศาสนาและวัฒนธรรม ไปอยู่ในกระทรวงวัฒนธรรม 2) จัดตั้งสำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และ 3) เพิ่มสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และทำให้
มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในปลายปี พ.ศ. 2545 สำหรับหมวด 7
ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา
ได้เสนอให้เปลี่ยนหลักสูตรการผลิตครู ระดับปริญญาตรี จากเดิม 4 ปี เป็น 6 ปี จัดตั้งสถาบัน
พัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) สภาครูและบุคลากร
ทางการศึกษา กำหนดให้บุคลากรทางการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
โดยต้องผ่านการประเมิน และได้กำหนดให้มืองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
(ก.ค.ศ.) แต่สถาบันผลิตครู มหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เห็นด้วยกับหลักสูตร
การผลิตครู 6 ปี และการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และได้ข้อยุติ คือ การผลิตครู
เป็นหลักสูตร 5 ปี และให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา
ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่โดยไม่ต้องประเมิน ส่วนหมวด 8 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้เสนอให้มีการจัดเก็บภาษีทางอ้อม
เพื่อการศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบการจัดสรรงบประมาณใหม่ และให้มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
แต่เนื่องจากนโยบายประชานิยม สมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
(9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544-19 กันยายน พ.ศ. 2549) จึงทำให้รัฐบาล ไม่สนใจผลักดันข้อเสนอต่างๆ
และในส่วนของกองทุน เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีการเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบาย
ของรัฐบาลแต่ละสมัย จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในระเบียบปฏิบัติ

Thesis Title	Education Reform as Perceived by the Administrative Committee of Office of the Education Reform: Proposals, Conflicts and Resolutions		
Author	Miss Chutima Wongkiad		
Degree	Master of Education (Educational Administration)		
Thesis Advisory Committee	Assoc.Prof. Dr. Annop Pongwat	Assoc.Prof. Somchot Ongsakul	Chairperson Member

ABSTRACT

This thesis was set out to probe the historic undertakings and proposals effected by the Education Reform Office (ERO), conflicts generated by such undertakings and proposals, with Ministry of Education people, both politicians and permanent civil servants, and certain resolutions. The ERO came into existence in late November, 1999 and its executive committee appointed on January 11, 2000. It was required by the 1999 National Education Act to propose education reform plans and related bills for action to the Council of Ministers for consideration and approval. It completed its homework and handed it over to the Council on April 25, 2001 expecting the latter to have plenty of time to consider and table it for final approval and adoption to the national Parliament. Unfortunately, the reform package and the ERO itself, legally prescribed to last only three years, from the beginning met with fierce and strong opposition from Ministry officials and political appointees overseeing the Ministry.

Practically, all major proposals regarding educational administration and management; teachers, faculty staff, and educational personnel; and resources and investment for education were rejected and at times ridiculed. Not only were compromised plans not vigorously implemented, but both political appointees and high ranking technocrats constantly came up with a variety of “reform” projects and measures to be actively adopted by field personnel as well. The April, 2001 – September, 2006 period under the premiership of Thaksin Shinawatra was marked with situations of this nature accompanied by perplexity and confusion among many field practitioners.